

Oğuzhan Karaburgu, “Şâir ve Şâir Nedim Mecmuaları Arasında Bir Hece-Aruz Tartışması”, *Arayışlar*, Yıl:8, S. 15, 2006, s. 86-92.

ŞÂİR VE ŞÂİR NEDİM MECMUALARI ARASINDA BİR HECE-ARUZ TARTIŞMASI

Arş. Gör. Oğuzhan KARABURGU(**)

Tanzimat’tan beri süregelen hece-aruz tartışmalarının bir halkasını da Mütareke ve Millî Mücadele yıllarında cereyan eden hece-aruz münâkaşası oluşturur. Bu dönemdeki hece-aruz tartışmaları epeyce şiddetli raddelere varmış hece-aruz kutuplaşması oluşmuş, hatta sırf bu amaca yönelik dergiler çıkarılmıştır. *Şâir* ve *Şâir Nedim* bu tür mecmualardandır. Bu iki mecmua birer yıl arayla yayın hayatına atılırlar. Yusuf Ziya’nın çıkardığı *Şâir*¹, 12 Kânun-ı evvel 1918 yılında yayınlanmaya başlar ve yayın hayatını 20 Mart 1919 yılında 15. sayısıyla noktalar. *Şâir Nedim* ise Halit Fahri Ozansoy tarafından 16 Kânun-ı sâni 1335/ 29 Ocak 1919 yılında yayınlanmaya başlar ve 18 sayı çıktıktan sonra yayın hayatını 5 Haziran 1335 yılında tamamlar. Görüleceği üzere bu iki mecmua da daha sonra isimleri hecenin beş şairi arasında yer alan kişiler tarafından çıkarılır.

Şâir ve *Şâir Nedim* mecmuaları arasında cereyan eden münâkaşanın seyri şöyledir:

Tartışma başlangıçta *Şâir* mecmuasının dışında cereyan eder. Fakat asıl tartışmaya sebep olan Ömer Seyfettin yalnız kalınca, onunla aynı kanaati paylaşan Yusuf Ziya da tartışmaya katılır ve dolayısıyla tartışmayı *Şâir* mecmuası sayfalarına taşır.

Tartışma Ömer Seyfettin’in *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde kaleme aldığı “*Yalpa Vuranlar-I,II.*”² isimli seri iki yazısıyla başlar. Türk Edebiyatı’nda Hece-Aruz tartışmaları üzerine bir çalışma yayınlayan Hasan Kolcu, tartışmanın Ömer Seyfettin’in “*Şiir,Başka!*” isimli yazısı üzerine başladığını ileri sürer³. Fakat bu tespit doğru değildir. Zira Ömer Seyfettin sözü edilen “*Şiir,Başka!*” isimli yazısında Tevfik Fikret ile tanıştırılışını anlatarak onunla aralarında geçen kısa bir diyalogu aktarır. Tevfik Fikret ile

(*) *Pamukkale Ünv. Fen-Edebiyat Fak.Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, okaraburgu@gmail.com*

¹ Şâir Mecmuası hakkında geniş bilgi için bkz. Oğuzhan Karaburgu, “Bir Şâirin Dergisi: ‘Şâir’”, *Arayışlar*, Yıl:7, S.13, 2005, s.75-88.

² Ömer Seyfettin, “Yalpa Vuranlar-I”, *Tercüman-ı Hakikat*, 13 Kânun-ı sani 1335 / 13 Ocak 1919, S. 13609, s. 3 ; “Yalpa Vuranlar-II”, *Tercüman-ı Hakikat*, 14 Kânun-ı sani 1335 / 14 Ocak 1919, S. 13610, s. 3. Bu yazıların metinleri için bkz. (Haz. Hülya Argunşah) *Ömer Seyfettin Bütün Eserleri, Makaleler 2, Tercümeleler*, “Yalpa Vuranlar-I, II”, Dergâh Yayınları, İstanbul 2001, s. 136-139.

³ Hasan Kolcu, *Türk Edebiyatında Hece-Aruz Tartışmaları*, K.B. yay., Ankara 1993, s. 184.

aralarında geçen konuşmadan sonra, kendisine Halit Fahri tarafından söylenildiği anlaşılan⁴ “Şiire karışmayın!” teklifine kızgınlığını ve aruzun dilimizi nasıl bozduğunu, artık hece veznine dönülmesi gerektiğini ifade eder. Anlaşılacağı üzere bu yazıda tartışmaya sebep olacak herhangi bir “dokundurma” yoktur. “Şiir, Başka!” başlıklı yazı tartışmayı başlatan değil, tartışmanın ileriki safhalarında yer alan ve tartışmaya yeni bir cephe açan bir yazıdır. Ömer Seyfettin’in bu yazısı, Halit Fahri’nin kendisine cevap niteliğinde yazdığı “Şiire Karışmayın!” isimli yazısına bir gönderme şeklindedir.

Tartışmanın, Ömer Seyfettin’in *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde iki gün üst üste neşrettiği “Yalpa Vuranlar-I, II” isimli yazıları sebebiyle cereyan ettiğini söylemiştik, işte Ömer Seyfettin, bu yazılarından birincisinde edebî cereyanları, içtimaî cereyanların bir neticesi olarak görür ve bu cereyanları üçe ayırır: “Edebiyat-ı Atika, Edebiyat-ı Cedide ve Millî Edebiyat”. Mürteciler “Edebiyat-ı Atika”cı, muhafazakârlar “Edebiyat-ı Cedide”ci, milliyetperverler de “Millî Edebiyat”çıdırlar. Ömer Seyfettin bu içtimaî ve edebî cereyanları kendince tasnif eder ve izahatta bulunur. Bu birinci yazıda tartışmaya mahal verecek herhangi bir sataşma mevcut değildir. Asıl ikinci yazıda Ömer Seyfettin heceden aruza dönenlere -tabiatıyla Halit Fahri’ye- yüklenir ve onları eleştirir. Ömer Seyfettin yazısının hemen başında şunları söyler :

“Edebiyatımızda en bariz merhâle Edebiyat-ı Cedide’dir. Çünkü bu cereyanın erkânı ne gazel vadisine döndüler, ne de Millî Edebiyatın umdelerine ehemmiyet verdiler. Edebî sistemde bir kanaat sahibi olmayanlar içtimaî cereyanlardan hiç birini temsil etmeyen renksizler, karakersizlerdir. Bugün millî vezinlerle yazarlar, yarın Acem aruzuna dönerler. İhtimal öbür gün gazel-serâlığa başlayacaklardır. Ben bunlara “yalpa vuranlar” diyorum. Bunların ehemmiyetli bir muvaffakiyet kazanmaları imkânsızdır. Bilâkis kani olduğu sistemde samimi olanlar pek çabuk muvaffakiyet kazanırlar. Buna misal Yusuf Ziya’dır! Bu genç vaktiyle Acem aruzuyla, Fecr-i Âti zihniyetiyle yazıyordu. İçtimaî cereyanlarla muvazi giden edebî cereyanları dikkatle takip etti. Nihayet “tabî lisan, millî vezin, asrî nevi” hakikatini anladı. Tabî lisanın, millî veznin en birinci şâiri oldu. Çünkü eski kıymetler nazarında tamamıyla sönmüştü. “Binnaz”ın lisanı daha misli yazılmamış bir Türkçe’dir. Hâlbuki ondan muktedir bir genç, meselâ bir Halit Fahri Edebiyat-ı Cedide şartlarından biri olan Acem aruzundan mümkün değil ayırlamayacaktı. Millî vezinlere rağbet gösterdi. Fakat iflâs etti. Nihayet yine kendi kanaatine döndü. Artık millî vezinlerle kat’iyen yazmamağa karar verdi. Genç şâirlerden Hasan Zeki de evvelâ millî vezinlerle yazmağa kalkmıştı. Sonra muvaffak olamadığını gördü, yine Edebiyat-ı Cedide sistemine avdet etti. Bütün bu dönüşler mesut bir harekettir. Artık bizde de kendi sistemlerine sadık karakterler yetişiyor demektir. Bugün bu tarafa, yarın o tarafa

⁴ Halit Fahri, “Şiire Karışmayın”, Şâir Nedim, 23 Kânun-ı sani 1919, S. 2, s. 17-18.

yalpa vuranların adedi eksilince edebiyat cereyanları tebellür edecek. Bir kari, hiç aldanmadan, kendi zevkini okşayacak eseri bulabilecek. Edebiyat-ı Atika, Edebiyat-ı Cedide, Millî Edebiyat cereyanlarını hakkıyla temsil eden mecmualar çıkacak.”⁵

Ömer Seyfettin’in bu yazısından sonra Halit Fahri, *Şâir Nedim* mecmuasında “*Şiire Karışmayın*” isimli bir yazı kaleme alır ve Ömer Seyfettin’e cevaben “Münekkitler pîşdârı Ömer Seyfettin Beye” ithafıyla şunları yazar :

“Her şeyden dem vurunuz; yalnız şiire karışmayınız! Ayıp değil ya aklınız ermiyor. Maupassant’ı okuyun, Bourget’ten Prevost’tan tiksinererek bahsedin, hikâyede bir tasviri üç satırdan fazla uzatanlara son eseriniz olan “Harem”i göstererek onları tarik-i hakka davet için uğraşın! Fazla olarak, isterseniz “Deli Pazarı” şeklinde daha ne kadar darb-ı meseller varsa hepsini bir yere toplayarak hikâyeye mevzû diye yedi iklim ilân eyleyin!.. “Diken”de nükte bekleyin!.. Bunlara asla karışmam... Ancak, lütfen itiraf buyurunuz ki şiir bahsinde pek mütebahhir değilsiniz. Bu husustaki zevkinize gelince, onu da Nasreddin Hoca’nın keçisine sormalı!..”

Halit Fahri yazısının devamında Ömer Seyfettin’in tutumunu eleştirerek “*Şiiri, hece vezni ile olursa, asrî diye, millî diye kabûl eden, arûz ile yazılmış ve yazılacak en sade mısraları kervana katıp İran’a yollayan dehanız önünde Shakespeare bir sinek kadar küçük kalır.*” der. Biraz alay yollu bu ifadesinin ardından hece vezninden büsbütün kopmadığını hatta hecenin de taraftarı olduğunu söyler.

“Yeni Mecmua’da uzun uzadıya bahsettiğim gibi hecenin de taraftarıyım. Çünkü işlenip bugünkü iptidâiliğinden kurtulursa yarın iyi bir âlet-i mûsîki olabilir. Fakat henüz aruzun yanında pek zavallı kalıyor. Sizin arzunuz için uzun müddet şiirde mûsîkiden mahrûm mu kalalım?.. Mamâfih bir asır sonra da hecenin yanında aruzun haşmetli bir melike gibi hükümrân olacağına bugün katiyen imânım var. Bir tarih inkâr edilebilirse aruz da inkâra uğrayabilir. Aruzu şimdiki mükemmel hâle koyan sanatkârları altı yüz sene yetiştirdi. Hecede de bu kuvvetli şahsiyetleri hele bir görelim...

İddiâ ediyorum: Aruzdan heceye kolaylıkla geçebiliriz. Bunda hiç bir güçlük yoktur.”

Aynı yazının devamında Ömer Seyfettin’in kendisine yönelttiği heceye döndü suçlamasına Halit Fahri, “*Kendi hesâbıma şimdilik şuna kâniim ki son bir iki sene zarfında yazılan bâzı aruz şiirleri sâdelik itibâriyle heceden hiç farklı değildir. Fazla olarak mûsîkisini nazar-ı itibâra alırsak şüphesiz bu şekilde heceden ziyâde mûnis ve kıymetlidir. Görüyorsunuz ya, dün fikirlerim ne ise bugün de az-çok öyledir, azizim... Arada değişen eski bir sevgiliye bu defa daha ziyâde aşk ve hararetle avdetimdir, işte o*

⁵ Ömer Seyfettin, “Yalpa Vuranlar-II”, *Tercüman-ı Hakikat*, 14 Kânun-ı sani 1335 / 14 Ocak 1919, S. 13610, s. 3; (Haz. Hülya Argunşah) *Ömer Seyfettin Bütün Eserleri, Makaleler 2, Tercümeler*, “Yalpa Vuranlar -II”, Dergâh Yayınları, İstanbul 2001, s. 137-138.

kadar...” diye teşbihlerle süslediği bu cevabı verir. Halit Fahri, Ömer Seyfettin’e şu tavsiyede bulunarak cevabını bir nevi bitirir : **“Bir zamanlar edebiyat âleminde Muâllim Naci merhûm haraca kesmiş, bu defa da siz aynı yola sapmayınız: İşte size hâlisâne tavsiyem budur.”**⁶

Ömer Seyfettin, Halit Fahri’ye cevap yazmazdan önce *“Soldan Geri...”* isimli bir yazısında da Halit Fahri’nin aruza dönüşü dolayısıyla ona çatar : **“Genç şâir Halit Fahri millî vezinlere tövbe ederek Acem aruzuna döndü. Millî vezinleri ortadan kaldırmak, artık unutulmağa yüz tutan yabancı “efâil, tefâil” sistemini yine meydana koymak için Nedim Mecmuası’ni tesis etti** ⁷.

Halit Fahri’nin *“Şiire Karışmayın”* isimli yazısına Ömer Seyfettin *“Şiir, Başka...”* yazısıyla karşılık verir. Ömer Seyfettin bu yazısında kendisine teklif edilen *“şiire karışmayın”* tavsiyesine bir hayli içerlemiş görünür ve şu şekilde cevap verir :

“Tabîi yazmak iddiâmı her yerde tekrarladım. Acem aruzunun Türkçe’yi sıkıp suyunu çıkararak kayıtları beni şâirlikten vazgeçirdi. Lirik hislerimi Fransızca yazmak hevesine düştüm. On sene evvel Türkçe matbuat, edebiyat için açılınca eski manzûmelerimle beraber eski şifahi iddiâmı da ortaya attım. Bu hareketin etrafında bir çok münakaşalar oldu. Lakin kimse :

— Şiire karışmayın!

Teklifini etmemişti. Ben bugün bu teklife maruz bulunuyorum. Bana “bir zamanlar edebiyat âlemimizi Muâllim Naci haraca kesmiş. Bu defa siz aynı hatalı yola sapmayınız. İşte size halisane tavsiyem budur!” nasihatini veren kıymetli bir genç benim şiire karışmamı men etmek istiyor! Ben zannedersenem şimdiye kadar şiire karışmadım. Yalnız edebiyata, sanata, şiirin tekniğine karıştım. Fikret ben lisandan, âletten bahsederken: “Şiire karışmayın!” diye bahsetmediğim bir şeyden beni men etmemişti. Şimdi anlıyorum ki on sekiz senedir bedî, lâ-bedî unsurları, şiirle sanatı biz birbirine karıştırmışız. Birbirinden ayıramıyoruz.”⁸

Halit Fahri’nin *“Şiire Karışmayın”* isimli yazısına Yusuf Ziya’nın verdiği cevap ile tartışma Şâir mecmuasına taşınmış olur. Yusuf Ziya kaleme aldığı *“Aruzdan Heceye, Heceden Aruza!..”* isimli yazısına **“Halit Fahri Bey bir kaç ay evvel, heceye yeni biat ettiği zaman, bütün mühtedilere has bir hareketle bu vezni nasıl müdâfaa için makaleler yazdıysa, bugün de, heceden aruza tekrar ihtidâ etmesi üzerine yine aynı şiddetle eski vezni müdâfaa ediyor!”**⁹ diye başlar. Halit Fahri’nin *“Aruzdan heceye kolaylıkla geçebiliriz”* ifadesine Yusuf Ziya, **“vezinden vezine bir adımda geçilemez. Bu, ancak zevkî, hissî bir kanâatle olabilir. Yoksa Halit Fahri Bey gibi furka siyasetlerine kapılarak bir sene evvel Yeni Mecmua**

⁶ Halit Fahri, *“Şiire Karışmayın”*, Şâir Nedim, 23 Kânun-ı sani 1919, S. 2, s. 17-18.

⁷ Ömer Seyfettin, *“Soldan Geri”*, Tercüman-ı Hakikat, 23 Kânun-ı sani 1335 / 23 Ocak 1919, S. 13619, s. 3. Metin için bkz. (Haz. Hülya Argunşah) *Ömer Seyfettin Bütün Eserleri, Makaleler2, Tercümeler*, “Soldan Geri”, Dergâh Yayınları, İstanbul 2001, s. 142-143.

⁸ Ömer Seyfettin, *“Şiir, Başka...”*, Tercüman-ı Hakikat, 27 Kânun-ı sani 1335 / 27 Ocak 1919, S. 13623, s.3 Metin için bkz. (Haz. Hülya Argunşah) *Ömer Seyfettin Bütün Eserleri, Makaleler2, Tercümeler*, “Şiir, Başka...”, Dergâh Yayınları, İstanbul 2001, s. 144-146.

⁹ Yusuf Ziya, *“Aruzdan Heceye, Heceden Aruza”*, Şâir, 30 Kânun-ı sani 1919, S.8, s.113-114.

müdürü Talat Beyin hece veznine biat ettikten sonra, aradan kısa bir müddet geçince tekrar zamanın tahavvülâtına uyararak, Sabah gazetesi sermuharriri Ali Kemâl Beyin aruz veznine dönmekle hiç bir şey yapılamaz” diye cevap verir. Cevabını biraz sertleştirerek şöyle devam eder : “Esâsen bu genç, senelerden beri şöhret ve muvaffakiyeti Dârü’l-Bedâyi sahnelerinde fesine çelenk asturmak nev’inden çığırtkanlıklarda aradı. Bu defa da “Nedim” mecmuasını : “Edebiyatta mühim bir inkılâp!.. Halit Fahri Beyin riyâset-i edebîyesi!..” gibi nümâyişlerle meydana atıyor. Fakat artık âmme bu çeşit gösterişlerden bıktı. Hiç bir kimsenin, böyle kuru sıkı gürültülere kulak astığı yok. Binâenaleyh “Baykuş” nâzımı bu vâdide yaya kaldı.”¹⁰ Halit Fahri’nin yazısında yer alan “Yalnız arkadaşlarımı gücendirmekten korkmasam diyeceğim ki hececiler içinde pek beğendiğiniz bir kaçı aruzu muvaffakiyetle kullanamadılar, heceye döndüler. Yoksa ihtimâl ki bugün onları da inkâra yeltendikleri vâdide ser-firâz görecektik.” şeklindeki ifâdeye kızan Yusuf Ziya, “Halit Fahri Beyin, Arapça, Acemce terkiplerden kurtulamadığı bir devirde” Orhan Seyfi, Enis Behiç ve kendisinin temiz bir Türkçe ile şiir yazdıklarını söyler, yazdıkları bu şiirlerden örnekler sunar ve “Binâenaleyh ehliyetsizlik, aruzda durmadık diye bize değil, hecede dikiş tutturamadığı için Halit Fahri Beye teveccüh eder!” diye cevap verir. Nihayet yazısını da tehditkâr bir ifade ile şöyle noktalar: “Siz istediğiniz gibi aruzdan heceye, heceden aruza dolaşıp durunuz. Yalnız pek azıtmayınız karşınızda biz varız!”

Ömer Seyfettin’in “Şiir, Başka...” isimli makalesine cevap Reşit Süreyyâ’dan gelir. Reşit Süreyyâ “Evet, Şiir Başka...” isimli cevabî yazısına “Sevimli hikâyenivist Ömer Seyfettin Beye” ithafıyla başlar. Yazısının hemen başında Ömer Seyfettin ile ilgili müstehzi ifadeler kullanan ve ona nazar değdiğini söyleyen Reşit Süreyyâ, Ömer Seyfettin’in aruza kızıp şiiri bırakışına göndermede bulunarak, “Aruza kızıp şiirden vazgeçmişsiniz; mâdem ki aruz güç geliyordu, parmak hesâbına geçseydiniz a... Demek tasdik buyuruyorsunuz ki asrımızda artık ince birer mûsîki parçası olan mısraların inşâsına parmak hesâbının kerpici konuştuğumuz lisânın mahdut kelimecikleri kâfi gelemiyormuş. O kadar gelemiyormuş ki selâmetine emîn olduğumuz zevk-i selîminiz âhenksiz ve saçma mısra yazmaktansa lirik hislerinizi Fransızca ifâde etmek pahâsına olsa da Türkçe şiire büsbütün vedâ’ı tercîh etmiş...” der.¹¹ Ömer Seyfettin’in bilgisizliğinden dem vurarak “Siz daha fenâsı, nazariyatı da sathî yapıyorsunuz. Meselâ: Acem aruzunun manasını bile bilmiyorsunuz. Aruz demek “hecelerin kısa ve uzun olanlarından istifâde ederek mûsîki yapmak” demektir. [Adalar denizi]nin aruz dahilinde olduğundan da haberiniz yok.. İşte size [Talim-i Edebiyat] kitabından aldığım ve [Adalar denizi] yani fe’ilün fe’ilün vezninde pek güzel bir beyit :

A canım, a gözüm = Adalar denizi

Ne dedim sana ben = Adalar denizi

¹⁰ Yusuf Ziya, a.g.y., s. 114.

¹¹ Reşit Süreyyâ, “Evet, Şiir Başka...”, Şâir Nedim, 6 Şubat 1919, S. 4, s. 50-51.

Yine sen beni hep = Adalar denizi
Doladın diline = Adalar denizi”

diyen Reşit Süreyyâ, yazısını “(Hece vezniyle yazınız. Tabîi lisanla şiir söyleyiniz.) diyorsunuz!.. Heyhât biz yapamıyoruz. Siz hikâye yazmaktan yorulduunuz. İşi tenkitçiliğe ve kızlara edebiyat muâllimliğine döktünüz, vaktiniz var demektir. İyi yâ, bu iddiâlarınızı parlak bir mecmua-ı eş’ar ile tetevvüc buyursanız... Vallahi hep de minnettâr oluruz. Biz taassûbu sevmeyen, yalnız güzeli seven gençlerdeniz.” diyerek bitirir.

Reşit Süreyyâ’nın bu yazısına cevap Yusuf Ziya’dan gelir. Yusuf Ziya, “İflâs” ismini taşıyan musahabesine şu satırlarla başlar: “Sâkin, nâzik köşesinde kendi kanâatleriyle haşr u neşr olan Reşit Süreyyâ Bey bile -hasbe’l meslek 606 ilâcından, kazın ayağından misâller getirerek- yavru bir kuş tecrübesizliğiyle mütereddît, zâif sesini titretti.”¹² Yusuf Ziya, yazısında Reşit Süreyyâ’nın “aruz güç olduğu için terk ediliyor” iddiasına, “(...)köhne vezne şiddetiyle taraftâr olan zât-ı âlînin gibi kıymetli şâirlerimizden daha ziyâde vâkıfız.” Cevabını verir ve şu şekilde devam eder : “Maşallah, siz bütün Türkçe kelimelerin tabîi tecvidini, hakiki telâffuzunu bozarak kullanmakta şâyân-ı hayret bir mahâret gösteriyorsunuz.

“Adalar denizi”ni de aruza uydurarak :

Adalar denizi = Fe’ilün fe’ilün
A cânım, a gözüm = Adalar denizi
Doladın diline = Adalar denizi

deyişiniz bunun en canlı misâlidir. Fakat hâin istidâdınız, mesleğinize yâr olmadığından, yazarken de fark edemeyecek kadar bu âhenk noktalarını kavrayamadığınız için hâlâ hatânızı anlayamadığınıza kânüim!

Öyle ise dinleyiniz :

Adalar denizi = Fe’ilün fe’ilün değildir. Zirâ : “Adalar = Fe’ilün” olur ama “denizi” hiç bir vakit “fe’ilün” âhengine müsâvî olamaz.”

Yusuf Ziya, yazısının ilerleyen satırlarında Reşit Süreyyâ’nın “Aruz demek hecelerın kısa ve uzun olanlarından istifâde ederek mûsîki yapmak demektir” tarifinin yanlış olduğuna dikkat çekerek şunları söyler: “Evvêlâ, haberiniz olsun ki, edebiyatta “vezin” denen nesnenin gürültüsüne hiç bir kıymet verilmez. “Nazm” denen husûsî bir âhenk vardır ki şâirin bağrından kopar. İşte makbûl olan o derûnî seslerdir.

Bir de, aruzun uzun ve kısa hecelerden âhenk te’sis etmesi de zannettiğiniz gibi bir meziyet değil, feci bir kusurdur. Çünkü sanatkâr samimi hislerini, içinden coşan sesleri bu dar ve yeknesâk kalıba sokmağa mecbûr oluyor. Halbûki millî veznimizde yalnız aded-i hece vardır. Onda her şâir

¹² Yusuf Ziya, “İflâs”, Şâir, 13 Şubat 1919, S. 10, s. 145-146.

istidât ve iktidârı nispetinde âhenk te'sis edebilir. Binâenaleyh bu meselede de beyaz bayrak çekmek size düştü!” Yusuf Ziya yazısına şöyle son verir: “*İşte azîzim, görüyorsunuz ki, iddiâlarınız en zayıf bir tenkîdin karşısında bile duramayacak kadar çürük. Binâenaleyh artık kendinizi bu husûsta yormayınız. Siz, bu sun'î ve müstebit çemberin tazyîkinden kurtulamadıkça her yerde karşılaşacağınız müthiş bir heyulâ var : İflâs!..*”¹³

Tartışma hemen hemen artık iki kişi arasında devam eder. Yusuf Ziya'nın yazısına cevap yine Reşit Süreyyâ'dan gelir. “*Evet, Şiir Başka, Makalesine Zeyl*”¹⁴ isimli yazısının başında her ne kadar cevap vermeyeceğini, yazısını kaleme almasına sebep olarak hadiseyi tenvir etmek olduğunu söylese de, yazısı tamamen Yusuf Ziya'ya cevap niteliğindedir. Reşit Süreyyâ, Yusuf Ziya'nın “*Adalar fe'ilün olabilir ama 'denizi' fe'ilün olamaz*” ifâdesine “*Adalar denizi fe'ilün, veznindedir. Son [zi] hecesinin küçük olması buna mâni değildir. Zirâ bahr-i aruza muhâlif olarak [mısra sonuna tesâdüf eden küçük heceler imâleye hâcet kalmaksızın, büyük addedilirler] kâidesi bizde altı yüz seneden beri cârîdir.*” Cevabını verir. Böylece, vezinle ilgili Yusuf Ziya'nın sözlerine de etraflıca bir cevap vererek yazısını bitirir.

Ömer Seyfettin'in bir yazısı ile başlayan tartışma Halit Fahri, Yusuf Ziya ve Reşit Süreyyâ'nın katılmasıyla genişler ve iki mecmuanın -*Şâir* ve *Şâir Nedim*- sayfalarına sıçrar. Tartışma yer yer ağır isnatların ve suçlamaların yapıldığı, istihzanın keskin şekillerinin sergilendiği bir noktaya gelir. Bütün bu olanlara bakıldığı zaman, tartışmanın bir sonuca vardığı söylenemez.

Yukarıda verdiğimiz örneklerden sonra tartışmaya tarafsız olarak *Şâir* ve *Şâir Nedim* mecmuası sayfalarında yer alan, hiç bir polemige girmeden sadece fikirlerini beyân eden kişiler de olmuştur. Tahsin Nahit, Hıfzı Tevfik ve Faruk Nafiz gibi bu kişiler tartışmayı biraz yumuşatmışlar ve tartışmanın normal bir seyir takip etmesine katkıda bulunmuşlardır.

Taraflar, “*İddiâ ve fikirleri nazariyelerle değil ancak eserlerle kabul ettirebiliriz.*” sonucuna varmışlardır.

¹³ Yusuf Ziya, *a.g.y.*, s. 145-146.

¹⁴ Reşit Süreyyâ, “Evet, Şiir Başka, Makalesine Zeyl”, *Şâir Nedim*, 27 Şubat 1919, S. 7, s. 103.

Özet: Tanzimat'tan beri süre gelen hece-aruz tartışmalarının bir bölümü de Milli Mücadele ve Mütareke dönemlerinde vuku bulur. *Şâir* ve *Şâir Nedim* mecmuaları bu dönemdeki tartışmaların içerisinde yer alır ve bu mecmuaların sayfalarında şiddetli kalem mücadeleleri görülür. Bu yazıda isimleri anılan iki mecmua arasında cereyan eden tartışmanın seyri –daha önce yapılan bazı yanlışlar da düzeltilerek- birinci elden kaynaklarla ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hece-Aruz Tartışması, *Şâir* Mecmuası, *Şâir Nedim* Mecmuası,

Abstract: Arguments about syllable metter and Aruz(prosody written according to the rules of classical Otoman poetry), begining at Tanzimat (Administrative reforms) and last to also Mütareke (armistice) and Milli Mücadele (National struggle). Periodicals which named *Şâir* and *Şâir Nedim* continued this arguments.

This study, brought to light this argument and some wrongs was corrected about this argument which have been located in periodicals by us.

Key Words: Syllable metter and Aruz, *Şâir* Mecmuası, *Şâir Nedim* Mecmuası.